

**Titel: Sociaal ondernemerschap in India**  
**Erasmus Universiteit Rotterdam**  
**Erasmus School of Economics**  
**Department of Economics**

**Begeleidster: Drs. Brigitte Hoogendoorn**

**Naam: Michel Mathoera**

**Student nummer: 288430**

**E-mail adres: 288430mm@student.eur.nl**



Social  
Entrepreneurs

Active in  
**INDIA**



<b>Inhoudsopgave</b>		
<b>Inhoudsopgave</b>		<b>2</b>
<b>Hoofdstuk 1</b>	<b>Introductie</b>	<b>3</b>
<b>Paragraaf 1.1</b>	<b>Aanleiding &amp; Persoonlijke motivatie</b>	<b>3</b>
<b>Paragraaf 1.2</b>	<b>Vraag stelling &amp; Methodologie</b>	<b>4</b>
<b>Paragraaf 1.3</b>	<b>Opbouw</b>	<b>5</b>
<b>Hoofdstuk 2</b>	<b>Sociaal ondernemerschap</b>	<b>6</b>
<b>Paragraaf 2.1</b>	<b>Geschiedenis van de afgelopen decennia in India</b>	<b>6</b>
<b>Paragraaf 2.2</b>	<b>De definitie van sociaal ondernemerschap in brede zin</b>	<b>7</b>
<b>Paragraaf 2.3</b>	<b>Korte beschrijving van sociale ondernemingen in India</b>	<b>10</b>
<b>Hoofdstuk 3</b>	<b>Economische factoren die invloed hebben op sociaal ondernemerschap</b>	<b>14</b>
<b>Hoofdstuk 4</b>	<b>Sociale factoren die invloed hebben op sociaal ondernemerschap</b>	<b>17</b>
<b>Hoofdstuk 5</b>	<b>Culturele factoren die invloed hebben op sociaal ondernemerschap</b>	<b>22</b>
<b>Hoofdstuk 6</b>	<b>Technologie &amp; Innovatie factoren die invloed hebben op sociaal ondernemerschap</b>	<b>25</b>
<b>Hoofdstuk 7</b>	<b>Institutionele Factoren die invloed hebben op sociaal ondernemerschap</b>	<b>28</b>
<b>Hoofdstuk 8</b>	<b>Foreign Direct Investment</b>	<b>32</b>
<b>Paragraaf 8.1</b>	<b>De bijdrage voor economische groei</b>	<b>32</b>
<b>Hoofdstuk 9</b>	<b>Conclusie</b>	<b>35</b>
<b>Referentielijst</b>		<b>39</b>

# **1 Inleiding**

In dit hoofdstuk staat de achtergrond van dit onderzoek centraal. In de verschillende paragrafen worden de aanleiding, persoonlijke motivatie, onderzoeksdoel, vraagstelling, methodologie en opbouw van de scriptie besproken.

## **1.1 Aanleiding & Persoonlijke motivatie**

India is de afgelopen decennia een opkomende markt in de economie, die sterk aan het groeien is. Door ontwikkelingen op het gebied van innovatie en ondernemerschap is India van een onderontwikkeld land veranderd in een van de grootste ontwikkelde landen in Azië. Volgens Chand (2009) wordt er verondersteld dat de groei voornamelijk te maken heeft met de technologische en innovatieve ontwikkelingen. Hierbij staat het ondernemerschap centraal. Mijn onderzoeksdoel is om te toetsen of macro factoren invloed hebben op de vraag naar sociaal ondernemerschap. Hierbij zal ik eerst een onderscheid maken tussen de vraagzijde en aanbodzijde.

Factoren bij de vraagzijde en aanbodzijde van ondernemerschap bieden de sleutel intermediaire verbanden tussen de geaggregeerde voorwaarden en beroepskeuze. (Wennekers et al. 2002) De vraag en aanbodzijde van het product markt valt niet altijd samen met die van ondernemerschap. De vraag naar ondernemerschap kan ook beïnvloedt worden door typisch product aanbodzijde factoren, zoals technologische ontwikkelingen. De vraagzijde van het ondernemerschap vertegenwoordigt de mogelijkheden en kansen voor het opzetten van een bedrijf. Mogelijkheden en kansen worden gecreëerd door de kenmerken van de markt. Deze mogelijkheden kunnen gevonden worden in nieuwe technologie, in de industriële structuur en in de mate van differentiatie van de consumenten vraag. Daarnaast kunnen ook demografische, culturele en institutionele factoren deze mogelijkheden en kansen bevorderen of belemmeren.

Belangrijke elementen van de aanbodzijde van ondernemerschap zijn de mogelijkheden van individuen en hun gedrag ten aanzien van ondernemerschap. Hierbij kunnen de externe middelen, vaardigheden en persoonlijke kenmerken en de voorkeuren van een individu een belangrijke rol spelen, want dit bepaald of een individu ingaat op de

mogelijkheden. Wederom kunnen hier demografische, culturele en institutionele factoren van invloed zijn. De mate van de economische ontwikkelingen kunnen ook de aanbodzijde beïnvloeden. Bijvoorbeeld door de beschikbaarheid van financiële middelen voor het bedrijfsleven van start ups.

Het aantal ondernemingen in India is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Tevens is er behoefte ontstaan aan sociaal ondernemerschap. India is een derde wereld land dat zich bezighoudt met sociaal ondernemerschap. Bij sociaal ondernemerschap wordt er vaak gedacht aan rijke landen die goede daden verrichten voor de maatschappij. Oorspronkelijk kom ik zelf uit India en lijkt het mij heel interessant om dit vraagstuk te onderzoeken. Als Indiër ben ik heel trots op mijn land van herkomst en het doet mij heel goed dat India vooruitgang boekt op sociaal en economisch gebied. Ik ben van mening dat sociaal ondernemerschap een contributie heeft geleverd aan de economische groei en het toekomstbeeld van India heeft veranderd.

## **1.2 Vraagstelling & Methodologie**

Mijn onderzoeksdoel is om te toetsen of macro factoren mogelijk van invloed kunnen zijn op de vraag naar sociaal ondernemerschap.

Om mijn onderzoeksdoel te toetsen en inzicht te krijgen, probeer ik een antwoord te geven op de volgende vragen:

De hoofdvraagstellingen van deze scriptie zijn:

- Welke macro factoren zijn mogelijk van invloed op de vraag naar sociaal ondernemerschap?  
Hoe verandert dit de toekomst van India?

De deelvraagstellingen zijn:

- Wat houdt sociaal ondernemerschap in?  
De definitie wordt gegeven in algemene zin.
- Welke macro factoren hebben invloed op sociaal ondernemerschap in India?
- Welke mogelijke relatie bestaat er tussen de macro factoren en de vraag naar sociaal ondernemerschap?

## **Methodologie**

De methodologie bestaat voornamelijk uit een literatuuronderzoek, dat van beschrijvende/verklarende aard is.

### **1.3 Opbouw**

Deze scriptie is geschreven in het kader van sociaal ondernemerschap. In het verloop van deze scriptie zal er een beschrijving gegeven worden van het begrip sociaal ondernemerschap in India.

Hierbij wordt antwoordt gegeven op de volgende vragen: *“Welke macro factoren zijn mogelijk van invloed op de vraag naar sociaal ondernemerschap?”* en *“Hoe verandert dit de toekomst van India?”*

Voor het beantwoorden van deze vragen zal er in hoofdstuk 2 eerst worden ingegaan op het begrip sociaal ondernemerschap in brede zin. Vervolgens zal er nadruk gelegd worden op de innovation school of thought. Verder zal ter illustratie een aantal voorbeelden van sociale ondernemers aan bod komen. Vervolgens worden er in hoofdstuk 3, 4, 5, 6, 7 naar de vraagzijde van sociaal ondernemerschap gekeken, waarbij de factoren die invloed hebben op sociaal ondernemerschap worden besproken. Hierbij wordt de focus gelegd op economische, sociale, culturele, institutionele en technologie & innovatie factoren. Vervolgens wordt er in hoofdstuk 8 gekeken naar de bijdrage van de FDI's voor de economische groei. Tot slot wordt er in hoofdstuk 9 een conclusie getrokken uit de antwoorden op de eerder genoemde vragen.

## **2 Sociaal ondernemerschap**

In dit hoofdstuk zal de geschiedenis van sociaal ondernemerschap in India besproken worden. Vervolgens wordt antwoordt gegeven op de vraag: Wat houdt sociaal ondernemerschap in? Daarna zal er ter illustratie een aantal voorbeelden besproken worden van sociale ondernemingen in India.

### **2.1 De geschiedenis in afgelopen decennia van India**

In de jaren 80 is de noodzaak naar ontwikkelingen in India toegenomen. Sterke hervormingen hebben geleid tot een betere functionerende markt. Er was voor het eerst sprake van sociaal ondernemerschap. (Chand, 2009) Sociaal ondernemerschap heeft er voor gezorgd dat de niet gouvernementele ontwikkelingen in de Indiase context is verbeterd. Bij het ondernemen komt het beeld van handelszaken, een individu die risico neemt en een nieuwe onderneming probeert te creëren om inkomen te genereren en te zorgen voor groei, naar voren. De Indiase zakenman streeft er vaak naar om iets goed te doen voor de maatschappij. (Chand, 2009) Hierbij valt te denken aan filantropie en liefdadigheid. Een voorbeeld rol werd vervuld door grote leiders als Jamsetji Jejeebhoy, Jamsetji Tata en Premchand Roychand en vele anderen, zij waren niet alleen ondernemers tijdens de industrialisatie van India, maar ook ondernemers in sociale activiteiten. Hierbij valt te denken aan de studiebeurs voor educatie(scholarship) en grondslagen voor onderzoek, waarbij India sociaal gezien erop vooruit is gegaan. Daarnaast zijn de families Tata, Birla, Bajaj, Godrej en Ambani bekend die voor 4 generaties lang voor veranderingen hebben gezorgd. In de jaren 80 waren er ook instituties als Birla Institute of Technology & Science (BITS) en Tata Institute of Fundamental Research (TIFR) die een grote bijdrage hebben geleverd aan de creatie van human resources en technologische capaciteit. Weliswaar waren in de jaren 80 de bijdragen niet voldoende om toen al van de voordelen van globalisatie te profiteren. De hierboven genoemde ondernemers geven aan dat in de jaren 80 professionals, goed opgeleid en vaak uit de middenklasse gestart zijn met het nemen van risico in de private sector en publieke sector om de derde sector uit te breiden. Het beeld van

ondernemerschap veranderde stapsgewijs, waarbij nieuwe innovatieve ideeën van belang waren. De ondernemers die een sociaal doel hadden met hun activiteiten hebben instituties en fundamenteen achtergelaten voor de toekomstige generaties. De fundamenteen hebben als doel het stimuleren van liefdadigheidsinstellingen en filantropische doeleinden, wat later voor de ontwikkelingen in de maatschappij en welzijn van de mensen goede zal komen. Deze veranderingen en verbeteringen werden voortgezet in de jaren 90. In 1990 kwam Rajiv Gandhi, minister van financiën met een document herstructurering van commerciële industrieën en fiscaal beleid. Dit document was bedoeld om de protectionistische maatregelen van de Indiase industrie te verlagen om geleidelijk een open economie te worden voor buitenlandse investeerders. (Dorin, 2003) Dit beleid heeft geleid tot internationalisatie. Door de internationalisatie passen de bedrijven zich snel aan veranderingen en rekruteren ze nieuwe talenten. Tevens leiden de innovatie veranderingen en business ethiek veranderingen tot een positieve verandering van de toekomst van India. (Dorin, 2003) Het bruto nationaal inkomen per hoofd is sinds de jaren 80 van 1,25% gegroeid naar 7,5% in 2007. (OECD, 2007)

## **2.2 Definitie van sociaal ondernemerschap in brede zin**

Volgens Bornstein (2007) hebben sociaal ondernemers een diepgaand effect op de maatschappij. Bornstein omschrijft de sociale ondernemer als: mensen met nieuwe innovatieve ideeën om sociale problemen op te lossen, die hun visie blijven najagen en die niet opgeven tot zij hun ideeën hebben verspreid en verwezenlijkt. (Bornstein, 2007, p 15) Hartigan en Billimoria (2005) stellen dat sociale ondernemers herkenbaar zijn aan de vitale, innovatieve en transformerende rol die ze spelen. Volgens hen heeft een sociale ondernemer praktische oplossingen voor sociale problemen door middel van innovatie en creativiteit. Zij focussen zich op de ontwikkeling van bijvoorbeeld gezondheidszorg, educatie, maatschappij, arbeidsomstandigheden en mensenrechten. Sociale ondernemingen zijn voor een groot deel non profit organisaties, maar de trend is aan het veranderen, waardoor sociale ondernemingen veranderen in commerciële organisaties. (Hartigan en Billimoria, 2005) Ze opereren in publieke en private sectoren. Volgens Hartigan en Billimoria zijn de belangrijkste kwaliteiten van een sociale ondernemer moed

en weerstand. Door de moed zijn ze bereid om problemen op te lossen en durven ze risico's te nemen. Door weerstand kunnen ze obstakels vermijden, die in hun weg komen voor een sociale verandering.

Ruim 30 jaar geleden heeft Bill Drayton Ashoka Foundation opgericht. Ashoka is begonnen met het ondersteunen van sociaal innoverende personen en publieke ondernemers die internationaal georiënteerd zijn. Volgens Sen (2007) heeft hij de term sociaal ondernemerschap geïntroduceerd. Bill Drayton noemt sociaal ondernemerschap een term die hij heeft bedacht om individuen te beschrijven die een pragmatische en resultaat georiënteerde aanpak van een ondernemer combineren met de doelen en visie van een sociale hervormer. (Sen, 2007, p 536) Volgens Ashoka hebben sociale ondernemers dezelfde kwaliteiten als een commerciële ondernemer: visie, creativiteit, pragmatisme, innovatie en determinatie. Een sociale ondernemer creëert nieuwe oplossingen voor een sociaal probleem met het doel om een gehele sector te hervormen.

Dees (1998) heeft de volgende kenmerken van sociale ondernemers benoemd:

- Een missie ontwerpt die duurzame sociale waarde creëert.
- Een proces van continu innovatie, aanpassing en leren nastreven.
- Herkennen en nastreven van nieuwe kansen die de missie en visie ondersteunen.
- Geen beperking van de middelen.
- Verantwoordelijkheid tonen tegenover de verschillende stakeholders.

Als een persoon aan deze kenmerken voldoet dan past hij in het model van een sociale ondernemer. Volgens Dees (2003) implementeren sociaal ondernemers innovatieve programma's, organisatie structuren en gebruiken strategie als een middel om kansen te vergroten voor het bereiken van diepe, brede, duurzame en efficiënte sociale impact. Tevens vindt Dees (2003) dat sociaal ondernemerschap gaat over het creëren van waarde en niet zo zeer om het creëren van geld.

Weerawardena en Mort (2006) hebben sociaal ondernemerschap empirisch bestudeerd. Volgens hen is sociaal ondernemerschap een model met drie gedragsdimensies: innovatief, pro-actief en risicomangement, die worden gebruikt om sociale waarde te creëren. Volgens Mair en Marti (2006) gaat sociaal ondernemerschap over de creatie van economische en sociale waarde. Mair en Marti (2006) hebben sociaal ondernemerschap gedefinieerd als een proces waarbij de middelen op een nieuwe betere



manier gecombineerd worden om sociale waarde te creëren. De combinatie is van essentieel belang om kansen te ontdekken en te exploiteren en sociale waarde te creëren om sociale verandering en sociale behoeften te stimuleren.

Tot zover heb ik individuen en hun ideeën en opvattingen over sociaal ondernemerschap besproken. Nu zal ik twee stromingen introduceren.

Ondanks verschillende interpretaties of perspectieven zijn er diverse scholen in denken te onderkennen die gelijksoortige opvattingen clusteren. In Amerika zijn er twee interessante scholen die gelijksoortige opvattingen hebben. Volgens de innovation school of thought gaat sociaal ondernemerschap om individuen die een sociaal probleem en sociale behoeften aangaat op een innovatieve manier. (Dees & Battle Anderson, 2006) De innovation school of thought ziet Bill Drayton als leidend figuur voor sociaal ondernemerschap. The innovation school of thought houdt zich bezig met kennis, ontdekkingen, evaluaties en exploitaties van kansen. De innovation school of thought deelt de definitie van ashoka.

Volgens de social enterprise school of thought gaat het om de enterprise, die beschreven wordt als een ondernemer, non profit organisatie dat inkomen genereert voor een sociale missie. (Hoogendoorn, Pennings & Thurik, 2009) Beide scholen hebben veel kennis over commerciële ondernemingen die ze proberen toe te passen op sociale ondernemingen. Tegenwoordig hebben de meeste non profit organisaties een dochteronderneming die commercieel is ingesteld.

In deze scriptie staat de definitie van Ashoka en de innovation school of thought centraal. Sociale ondernemers zijn individuen met innovatieve oplossingen voor de meest urgente maatschappelijke problemen waarmee de samenleving te maken heeft. Sociale ondernemers zijn ambitieus en persistent bij het aanpakken van grote maatschappelijke vraagstukken en bieden nieuwe ideeën, die op grote schaal voor veranderingen zorgen. Ashoka) Bill Drayton heeft de term sociaal ondernemerschap geïntroduceerd. Ashoka foundation heeft veel leden erbij gekregen in de afgelopen 30 jaren, waardoor de definitie van Ashoka op mij meer indruk heeft gemaakt. De innovation school of thought heeft de ideeën van Bill Drayton en sluit zich aan bij de definitie van Ashoka.

### 2.3 Korte beschrijving van sociale ondernemingen in India

In deze paragraaf heb ik gekozen voor ondernemingen in India die wereldwijd bekend zijn/ actief zijn. Deze ondernemingen dienen ter illustratie voor India. Volgens Ashoka hebben sociale ondernemers dezelfde kwaliteiten als een commerciële ondernemer: visie, creativiteit, pragmatisme, innovatie en determinatie. Sociale ondernemers zijn individuen met innovatieve oplossingen voor de meest urgente maatschappelijke problemen waarmee de samenleving te maken heeft. Sociale ondernemers zijn ambitieus en persistent bij het aanpakken van grote maatschappelijke vraagstukken en bieden nieuwe ideeën, die op grote schaal voor veranderingen zorgen. (Ashoka) De volgende sociale ondernemers voldoen allen aan de definitie van Ashoka en de innovation school of thought en zijn allen terug te vinden op de website van Ashoka.

#### **National Centre for Promotion of Employment for Disabled People<sup>1</sup>**

Javed Abidi heeft in 1998 deze organisatie opgericht. In 1994 heeft hij de Disability Rights Group (later omgedoopt tot de Nationale Advocacy Network) opgericht. Hier werd specifiek gericht op kwesties op het gebied van arbeidsongeschiktheid, voornamelijk de opstelling en de passage van de Disability Act van 1995. Hij veranderde het internationale beeld van mensen met een handicap. Het werd een wereldwijde organisatie van mensen met een functiebeperking. Javed mobiliseerde de opkomst van verschillende basisgroepen in het hele land. Javed heeft de verschillende groepen gehandicapten getraind om campagne te voeren en te onderhandelen en heeft ze geholpen om campagne te voeren op politiek gebied voor de rechten van gehandicapten. Door middel van lobbyen en het inschakelen van geschillen (in een historische zaak van algemeen belang die invloed hebben op overwegingen van de gehandicapten op de Indiase luchthavens), concentreert Javed zich nu op de succesvolle uitvoering van de onlangs overleden Disability Act. Tegelijkertijd, als hoofd van de Nationale Raad voor de bevordering van de werkgelegenheid van mensen met een handicap (NCPEDP), werkt hij samen met het bedrijfsleven om een duidelijk werkgelegenheidsbeleid vast te stellen voor

---

<sup>1</sup>See <http://www.ashoka.org/fellow/2550>

mensen met een handicap. Hij werkt aan wettelijke rechten om mensen met een handicap in economisch opzicht een kans te bieden.

## **SRIJAN<sup>2</sup>**

Deze organisatie is opgericht door Ved Arya in 2007. Ved is het beeld aan het veranderen wat vaak wordt gezien als een vijandige relatie tussen overheid instellingen, donororganisaties en andere maatschappelijke organisaties (COS). Zijn organisatie, SRIJAN, mengt consultancy diensten met ondersteuning in het veld. Ved voert invloed uit op het beleid consultants, project-ontwerp en beheer en rekrutering voor de overheid, waardoor er ontwikkelingen ontstaan van werkgelegenheid, terwijl zijn veld teams werken met lokale gemeenschappen om innovatieve projecten uit te voeren, zodat de armen voordeel hebben.

Inkomsten uit zijn consultancy diensten ondersteunen zijn veld initiatieven en brengt het inkomen van de veldwerkers in overeenstemming met de industrie normen, die op zijn beurt helpt talentvolle professionals aan te trekken. Dit creëert nieuwe human resources voor ontwikkelingsprojecten in India. Door samen te werken met de regering, is hij de bredere vraagstukken van transparantie en corruptie en het veranderen van de ethiek binnen de ontwikkeling van bureaucratie aan het veranderen.

SRIJAN bevordert de zelfredzaamheid en armoedebestrijding door middel van duurzaam levensonderhoud en water management projecten op het platteland van de armste regio's in India. Zijn organisatie is betrokken op alle niveaus, waardoor de projecten buitengewoon effectief zijn. De organisatie houdt zich bezig met het ontwerp, de personeelsbezetting en beheer van de middelen en de uitvoering in het veld. Zij hebben ook het potentieel om te groeien en uit te breiden. De Wereldbank past deze veelzijdige strategie toe, in het bijzonder de human resource strategie, in haar projecten in India en in Sri Lanka en Bangladesh.

---

<sup>2</sup>See <http://www.ashoka.org/fellow/4899>

### **Conserve<sup>3</sup>**

Conserve is in 2007 opgericht door Anita Ahuja. Anita werkt met voddenmannen in de stad Delhi. Ze biedt hen een hoger inkomen en een alternatief voor de misère en vuil van de vuilnisbelten. Samen met de voddenman gemeenschap, verwijderd ze plastic uit de afvalstroom en is ze een winstgevende duurzame sociale onderneming aan het opbouwen.

De organisatie Conserve heeft een lucratieve business venture van plastic afval. Er werken ongeveer 300 mensen, die betrokken worden in alle aspecten van het bedrijf, waardoor ze het eigen vermogen opbouwen en nuttige vaardigheden leren. Anita heeft een proces uitgevonden, waarbij afgedankte plastic zakken omgezet zijn in grote platen, die gebruikt worden om commercieel succesvolle goederen te vervaardigen. Eindproducten zoals handtassen, bestandsmappen, bierviltjes, en andere huishoudelijke voorwerpen, worden aangeboden en verkocht op de luxegoederen markten. Conserve is ook een oefenterrein voor voddenmannen, die door Anita worden aangemoedigd om hun eigen vel plastic fabricage-eenheden te starten door middel van een verzekerde regeling inkoop van eigen aandelen.

### **Navayana<sup>4</sup>**

Navayana is in 2008 door S. Anand. Hij is van mening dat India geteisterd wordt door een alles doordringende bewust en onbewust racisme, die de democratie, ontwikkeling en sociale rechtvaardigheid dwarsboomt. Zijn visie is dat het kastenstelsel kan leiden tot misbruik. Tevens kunnen de mensen die tot de lagere kaste behoren onderdrukt en benadeeld worden. Hij vindt dat het bestaan van het kastenstelsel de maatschappij schaadt. Het kastenstelsel stoort constant met de moderne opvatting van de individuele waarde en verdienste. Het opleggen van de overtuiging dat sommige mensen, door geboorte en afkomst recht heeft op privileges en succes in het leven, terwijl anderen zijn geboren in een lage kaste om slaaf te zijn. Hij heeft gekozen voor een frisse aanpak namelijk de media industrie. Hij werkt niet alleen in te voegen kaste kwesties in populaire media en institutionele, maar ook om ervoor te zorgen dat Dalits en Adivasi zijn vertegenwoordigd binnen de industrie zelf. Door het zichtbaar maken van kasten in

---

<sup>3</sup>See <http://www.ashoka.org/fellow/4335>

<sup>4</sup> See <http://www.ashoka.org/sanand>

de populaire media en de wereld van de uitgeverij, en door het ondersteunen van dalits en adivasis binnen de industrie als goed geïnformeerde en goed opgeleide redacteurs en journalisten, is Anand van mening dat Indiërs de manier waarop zij denken over kaste conflicten en problemen op dagelijkse basis kunnen veranderen. Zijn doel is om een consensus op te bouwen, zodat het kastenstelsel wordt afgeschaft.

### **Doodhatolli Lok Vikash Sansthan<sup>5</sup>**

Deze organisatie is opgericht in 1998 door Sachidanand Bharati. In het dorpje Ufreikhal, dat 6000 meter boven de zeespiegel ligt, probeert Sachidanand Bharati het waterbeheer beleid te verbeteren. Hij brengt wijsheid, lokale gebruiken en nieuwe praktische technieken in een georganiseerd model, zodat regenwater optimaal gebruikt kan worden door de bevolking in de regio. Het model is bedoeld om de watercrisis in de bergdorpen van Noord-India in de komende vijf jaar vast te houden.

Het model is vriendelijk voor de regio en de constructie is snel en goedkoop. Om een water put te graven duurt het twee dagen en de kosten ervoor zijn Rs. 50. Dat is ongeveer 1,20 euro. Doordat er kanalen worden gevuld door regenwater, is er optimaal water. De kanalen dienen voor de inwoners die door irrigatie hun percelen kunnen besproeien. Deze methode is in Rajasthan getest en als doeltreffend bevonden. Het waterbeheer systeem heeft als doel om de hongersnood en de afbraak van bosgrond een halt toe te roepen in de regio van de Himalaya.

---

<sup>5</sup> See <http://www.ashoka.org/fellow/2618>

### **3 Economische factoren die invloed hebben**

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de mogelijke invloed die economische factoren hebben op de vraag sociaal ondernemerschap in India. Deze factoren kunnen zowel positieve als negatieve invloed hebben en kunnen onderling verbanden hebben. Eerst zal er in het kort in algemene zin worden gekeken wat voor effecten de economische factoren hebben op sociaal ondernemerschap. Daarna specifiek voor India. Gevolgd met de relatie tussen de vraag naar sociaal ondernemerschap. Er zal een antwoordt worden gegeven op de volgende vraag: Op welke wijze economische factoren mogelijk van invloed zijn op sociaal ondernemerschap in India?

#### **Bijdrage in algemene zin**

De mate van economische ontwikkeling is een belangrijke factor die de kansen beïnvloed. Het gaat hier vooral om de verschuiving van de industriële structuur van fabricage naar service en diensten. Dit creëert nieuwe mogelijkheden voor kleine ondernemingen, omdat in veel dienstverlenende bedrijven de schaalvoordelen en toetredingsdrempels lager zijn dan in de fabricage industrie. Het inkomen per hoofd is een andere invloed dat verandering bracht in de industriële structuur, die aanleiding heeft gegeven tot een groter kans voor ondernemerschap.(Inman, 1985)

De stand van de economie heeft invloed op de vraag naar sociale ondernemers. Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen ondernemers die een kans zien om ondernemer te worden en ondernemers die ondernemer worden, omdat ze geen andere keus hebben. Als een land economische groei doormaakt dan zal naar verwachting de vraag naar sociale ondernemers dalen en als het slecht gaat met de economie van een land dan zal naar verwachting de vraag naar sociale ondernemers stijgen. In westerse landen gaat het in economisch opzicht goed, waardoor er geen noodzaak is voor sociale ondernemers. Ook in westerse landen is er vraag naar sociaal ondernemerschap, maar men zou een ander type vraag of minder vraag verwachten. In ontwikkelingslanden worden individuen sociale ondernemers uit noodzaak of ze zien mogelijkheden en kansen om een sociale onderneming te starten. Hieruit blijkt dat de stand van de economie van groot belang is voor een sociale ondernemer.

## **Specifiek in India**

Voor een ontwikkelingsland als India is het economische beleid en staat van economische ontwikkeling van groot belang. Indien het goed gaat met de economie zal er naar verwachting meer aandacht zijn voor ondernemerschap. Hierbij kan er een onderscheid gemaakt worden tussen ondernemers die een kans zien en ondernemers die geen andere keus hebben en ondernemer worden uit noodzaak. Het gaat hier om ondernemers die een kans zien om een onderneming te starten. Ondernemers zullen bereid zijn om geld in te zetten in een onderneming. Daarnaast zijn ondernemers bereid om naar sociaal ondernemerschap te kijken, omdat dat in het voordeel is voor de gehele maatschappij. Het beeld van India kan daarmee veranderd worden. De ondernemers in India vinden trots en aanzien heel belangrijk. De tijd die nodig is om een business te starten in India varieert van 80 tot 88 dagen.(UNDP, 2007) Dit is 60% langer dan de wereld gemiddelde van 45 dagen. In tegenspoed zijn ondernemers van mening om niet of nauwelijks te investeren. De ondernemers zijn bang om geld te verliezen vanwege de slechte economische omstandigheden. Ondernemers nemen zorgvuldiger hun besluit om minder risico te lopen.

Op de site van Ashoka is duidelijk te zien dat de afgelopen jaren het aantal sociaal ondernemingen in India is gegroeid. Dit zou kunnen duiden op vooruitgang in economisch opzicht. Als het beter gaat met de economie kan men zich veroorloven om aan sociaal ondernemerschap te doen. (GEM executive report 2009) Het bruto nationale product per hoofd is de afgelopen decennia sterk gegroeid van 1,25% in 1980 naar 7,5% in 2007 ten opzichte van het jaar 1979. (zie paragraaf 2.1) Door de binnenlandse groei is India aantrekkelijker geworden voor buitenlandse Investeringen. Hierover zal ik meer vertellen in hoofdstuk 8.

## **De relatie met sociaal ondernemerschap**

Economische voorspoed zou mogelijk leiden tot een negatieve relatie met sociaal ondernemerschap, want als het goed gaat met de economie dan daalt de vraag naar sociale ondernemers. Echter is dit niet geval in India. Ondanks de economische voorspoed stijgt de vraag naar sociale ondernemers, die een kans of mogelijkheid zien. Tevens klopt de verwachting/aanname niet dat in rijke landen meer vraag naar sociale

ondernemers is, vanwege de economische voorspoed, waardoor er ook aandacht wordt besteed aan urgente maatschappelijke problemen. In ontwikkelingslanden is de vraag naar sociale ondernemers hoog, omdat het in die landen slecht gaat met de economie. Mensen starten een onderneming uit noodzaak, omdat ze geen andere keus hebben om te overleven. Indien het economisch goed gaat in ontwikkelingslanden dan start men een sociale onderneming, omdat er dan kansen en mogelijkheden zijn.



## **4 Sociale factoren die invloed hebben**

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de invloed die sociale factoren hebben op de vraag naar sociaal ondernemerschap in India. Deze factoren kunnen zowel positieve als negatieve invloed hebben en kunnen onderling verbanden hebben. Eerst zal er in het kort in algemene zin worden gekeken wat voor effecten de sociale factoren hebben op sociaal ondernemerschap. Daarna specifiek voor India. Gevolgd met de relatie tussen sociaal ondernemerschap. Er zal een antwoordt worden gegeven op de volgende vraag: Op welke wijze sociale factoren mogelijk van invloed zijn op sociaal ondernemerschap in India?

### **Bijdrage in algemene zin**

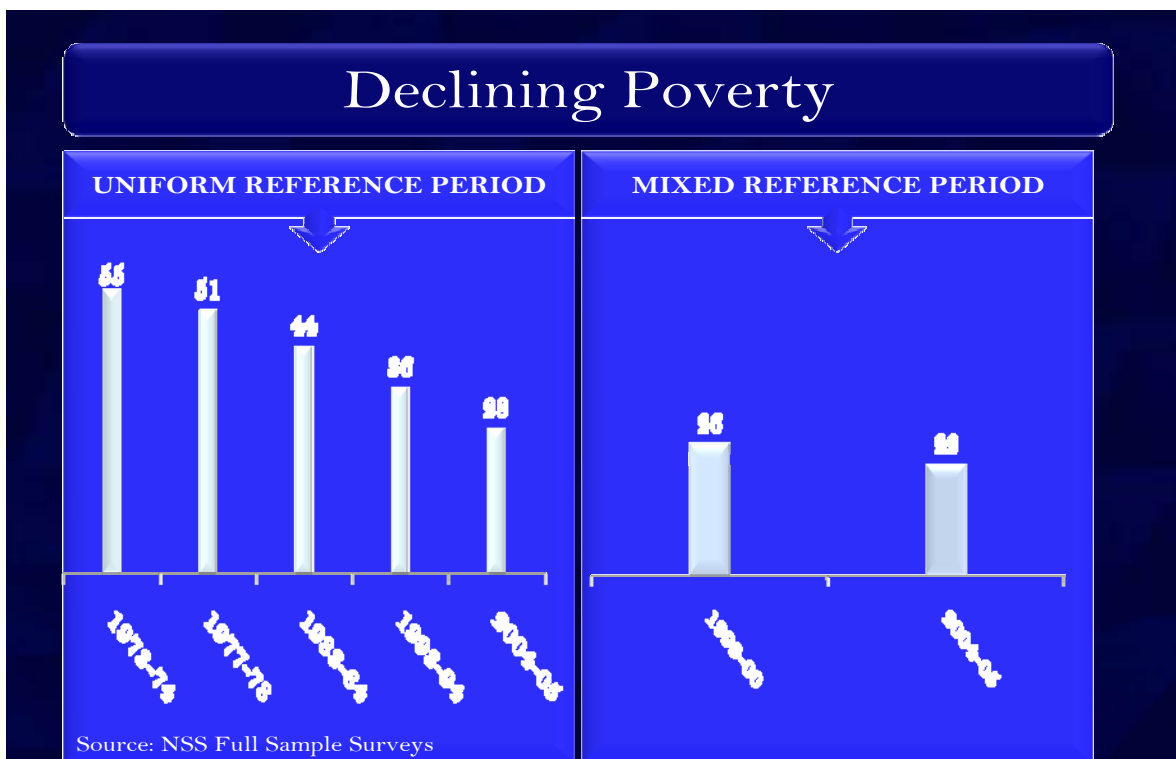
Voor een sociale ondernemer zijn de sociale factoren van groot belang. De sociale factoren geven deels aan in hoeverre een land maatschappelijke problemen heeft, die opgelost moeten worden. Hierbij valt te denken aan educatie, werkgelegenheid, gezondheidszorg en demografische gegevens van de bevolking. Vaak hebben ontwikkelingslanden problemen met deze sociale factoren. In onderontwikkelde landen richten sociaal ondernemers zich op de basisbehoefte. (GEM executive report 2009) Voorbeelden van de basisbehoefte zijn: voorzien van eten en schoon drinkwater, voorzien van educatie, toegang tot gezondheidszorg en werkgelegenheid. In algemene zin zorgen sociale ondernemers ervoor dat zoveel mogelijk mensen in armere landen voorzien worden van de basisbehoefte. Doordat de mensen in India voorzien worden in de basis behoefte door de overheid en filantropische instellingen vindt er een verschuiving plaats van de vraag naar basisbehoefte naar meer specifieke behoeften. Tevens wordt er aangemoedigd om verder te studeren en wordt er extra werkgelegenheid gecreëerd, zodat een grote deel van de bevolking voorzien is van een baan.

### **Specifiek in India**

Door de economische voorspoed is er ook belangstelling gekomen voor sociale vooruitgang, waarbij de gehele maatschappij profijt bij heeft. Door de verschuiving van ondernemerschap naar sociaal ondernemerschap is het belang naar sociale welvaart gestegen. Economisch ging het goed, waardoor er meer en meer belangstelling kwam

voor sociale welvaart. Hierbij waren demografische gegevens van de bevolking als geboorte cijfers, sterfte cijfers en armoede van belang. Uit onderzoek is gebleken dat het sterftcijfer lager is geworden, de bevolking leeft nu langer door goede financiële omstandigheden en medische vooruitgang. Tevens is het aantal mensen dat in armoede leeft sterk verminderd. (GEM India Report 2001) Deze sociale indicatoren zijn terug te vinden in figuur 1 tot en met 3. Deze figuren tonen duidelijk aan dat het beter gaat met India. Er werd steeds meer werkgelegenheid gecreëerd, goed opgeleide werknemers kregen de kans om verder te studeren.

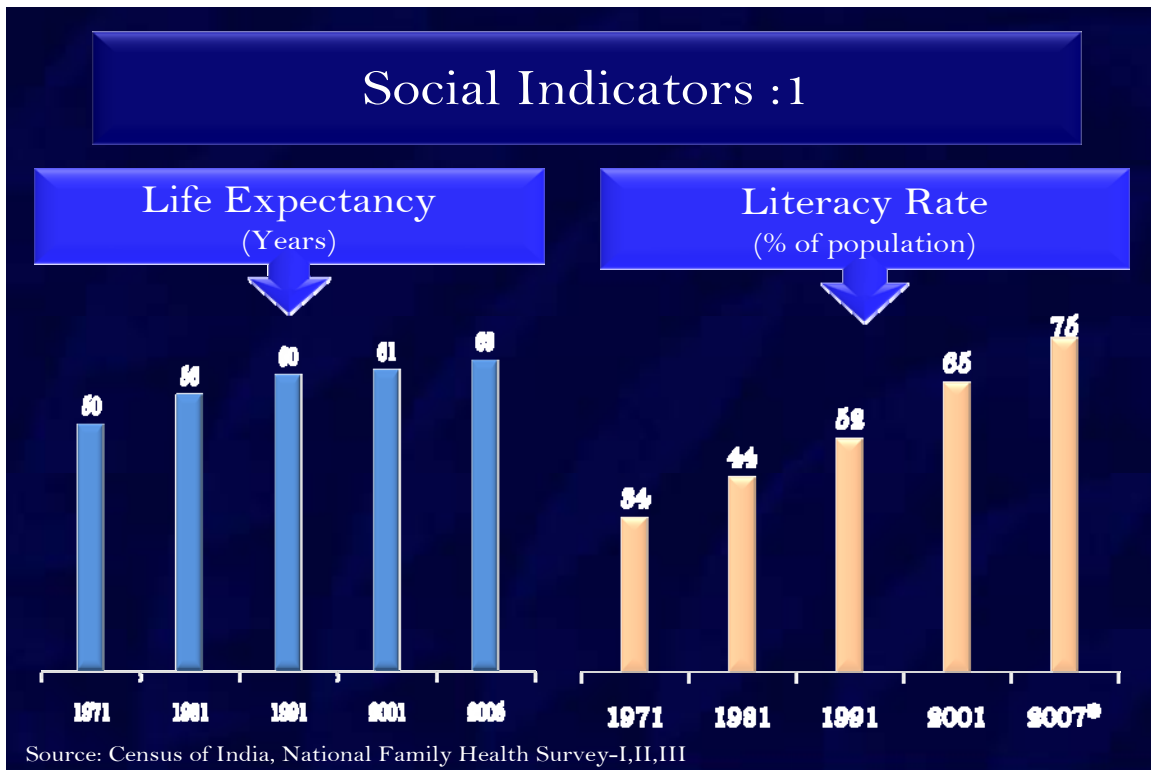
De verbeteringen in de educatie systeem van India heeft ervoor gezorgd dat India economisch vooruit is gegaan. Goede educatie heeft geleid tot sociale, economische en culturele evolutie. (OECD 2007)



Figuur 1 Bron: NSS Full Sample Surveys (OECD 2007)

In deze figuur is te zien dat in de afgelopen decennia steeds minder mensen in armoede leeft. Mogelijke redenen hiervoor kunnen zijn dat er bijvoorbeeld meer werkgelegenheid gecreëerd wordt, waardoor er meer mensen op de arbeidsmarkt voorzien worden van een

baan. Daarnaast worden kansen geboden op een opleiding voor de laag geschoolden, zodat ze de armoede grens kunnen overschrijden en voorzien worden van een baan.



Figuur 2 Bron: Census of India, National Family Health Survey-I,II,III (OECD 2007)

Hier is te zien dat de mensen in India door de jaren heen langer kunnen leven. Dit zal hoogst waarschijnlijk komen door vooruitgang in de medische zorg en de vermindering van het aantal mensen dat in armoede leeft.

Tevens is te zien dat India het belangrijk vindt dat iedereen kan lezen en schrijven. In 2007 kan 75% van de bevolking lezen en schrijven. Hierbij is wel een kanttekening te maken dat er relatief meer mensen in de steden zijn die kunnen lezen en schrijven dan in de dorpen en op het platteland. Op het platteland en in de dorpen is er een tekort aan voorzieningen als schoon drinkwater, elektriciteit en gezondheidszorg.



Figuur 3 Bron: Census of India (OECD 2007)

In figuur 3 is te zien dat in 2001 78% van de huishoudens toegang had tot schoon drinkwater. Nu zal het aanzienlijk meer zijn door de vooruitgang die India heeft geboekt. Door toegang tot schoon drinkwater is het sterftecijfer tevens gedaald.

Daarnaast is te zien dat er in 2001 74% van de huishoudens in de steden toegang had sanitaire voorzieningen in vergelijking met 1991. In de dorpen en op het platteland hebben 22% van de huishoudens toegang tot de sanitaire voorzieningen.

### **De relatie met sociaal ondernemerschap**

De sociale factoren hebben naar verwachting een negatieve relatie met de vraag naar sociaal ondernemerschap. De sociale factoren geven aan dat er binnen een land problemen zijn, die opgelost moeten worden. In India is de leeftijdsverwachting hoger geworden door een betere gezondheidszorg en doordat de meeste mensen uit de armoede kloof zijn geraakt kunnen ze langer leven. Verder wordt er veel aandacht besteed aan de basisbehoefte van de mensen. Dit suggereert dat de vraag naar sociaal ondernemerschap

mogelijk afneemt. Dit kan ook suggereren dat er een verschuiving van basis behoefte naar meer specifieke behoeften kan plaatsvinden.

Daarnaast is er een causaal verband tussen economische factoren en sociale factoren. Doordat het goed gaat met de economie van India, wil men ook vooruitgang boeken op sociale vlakken. Bijvoorbeeld meer toegang tot schoon drinkwater, dat gevolg heeft voor een lager sterftcijfer. Dit impliceert de veranderende belangstelling voor sociale factoren, die mogelijk gemaakt worden door de voorgaande economische groei.

## **5 Culturele factoren die invloed hebben**

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de invloed die culturele factoren hebben op de vraag naar sociaal ondernemerschap in India. Deze factoren kunnen zowel positieve als negatieve invloed hebben en kunnen onderling verbanden hebben. Eerst zal er in het kort in algemene zin worden gekeken wat voor effecten de culturele factoren hebben op sociaal ondernemerschap. Daarna specifiek voor India. Gevolgd met de relatie tussen sociaal ondernemerschap. Er zal een antwoordt worden gegeven op de volgende vraag: Op welke wijze culturele factoren mogelijk van invloed zijn op sociaal ondernemerschap in India?

### **Bijdrage in algemene zin**

De culturele factoren kunnen van invloed zijn op sociaal ondernemerschap. Elke cultuur heeft haar eigen normen en waarden. Door de diversiteit van de religies en achtergronden kunnen er verschillende uitgangspunten bekeken worden over sociale ondernemers. Elk religie heeft een andere kijk op sociaal ondernemerschap. Bij de religie islam is een van de zuilen het helpen van de medemens. Dit gedrag past bij de sociale ondernemer. Elk religie heeft een andere kijk op sociaal ondernemerschap.

### **Specifiek in India**

India telt 1,1 miljard inwoners en is een groot land met veel districten. Deze inwoners hebben allemaal verschillende religies en culturele normen en waarden. In India hebben de religies hindoeïsme, islam, christendom, jodendom en boeddhisme de grootste aanhang. India heeft een multiculturele samenleving. Een kleine groep mensen die zich bezig houdt met ondernemerschap zijn de Baniyas uit Madhya Pradesh, de Marwaris uit Rajasthan, de Jains uit Rajasthan en Gujarat, de Chettiars uit Tamil Nadu en de Parsis uit Maharashtra. De sociale en culturele normen van deze groepen zorgen ervoor dat ondernemerschap hun eerste keus van werk is. (GEM India Report 2001) In de Indiase samenleving verwacht men een lage participatie in ondernemerschap. Sociologen hebben hiervoor 3 redenen: 1 geloofsovertuiging, 2 kastenstelsel en 3 gezamenlijke familie systeem. (GEM India Report 2001)

Een overgrote meerderheid van de Indiërs hebben religieuze overtuigingen die de bestaande orde van het universum als heilig zien. Zij vinden dat ondernemersactiviteiten de bestaande orde van het universum verstoren. Dit hoeft niet zo te zijn. Als we kijken naar het boeddhisme, dat ontstaan is in India en zich verspreid heeft naar China, Japan, Korea en andere landen in het verre oosten, is te zien dat er geen negatieve effecten zijn op ondernemerschap in deze landen. (GEM India Report 2001)

Daarnaast hoort bij het hindoeïsme ook het kastenstelsel, wat voornamelijk in de dorpen van India worden gehandhaafd. In de grote steden is van het kastenstelsel niet of nauwelijks sprake. Het kastenstelsel bepaald bij de geboorte je functie en status. Dit kan een voordeel zijn maar ook een nadeel. Er is geen enkele mogelijkheid om door hard te werken om je individuele status te kunnen veranderen. Het kastenstelsel bestaat uit vier hoofdkasten: 1 brahmanen (priesters), 2 Kshatriyas (krijgers), 3 Vaisjas (boeren en handelaren) en 4 Sjudras (handwerklieden. Naast deze vier kasten is er ook een grote groep mensen die tot geen kaste behoren: Paria's (kastelozen/onaanraakbare). Het kastenstelsel wordt gekenmerkt door ongelijkheid, maar ondanks die ongelijkheid hebben de kasten tegelijkertijd ook een nauwe samenhang. Voor elk soort werk is er een aparte kaste. Alle kasten zijn nodig. Deze nauwe samenhang zorgt ervoor dat de samenleving blijft functioneren.

De gezamenlijke familie systeem heeft het risiconemende gedrag negatief beïnvloed. Verdiensten van het individu worden als het bezit van de gehele familie gezien. Dit zou een negatieve impact hebben op het ondernemerschap. (GEM India Report 2001) In India is het aannemelijk dat de kinderen trouwen en bij hun ouders blijven wonen in een groot huis. (joint family) Doordat de familie samen woont, is het moeilijker om een besluit te nemen. Meestal moet er eerst een goedkeuring komen van de ouders, zodat de rest zijn mening kan geven over het besluit. De individu heeft beperkte vrijheid.

### **De relatie met sociaal ondernemerschap**

Volgens de GEM India report 2001 wordt er een lage participatie in ondernemerschap verwacht. Maar de participatie in sociaal ondernemerschap is vermoedelijk aan het toenemen. Op de site van Ashoka is duidelijk te zien dat de participatie in sociaal

ondernemerschap toeneemt. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn de diversiteit van de religies en verdeeldheid van de bevolkingsgroepen. De culturele factoren hebben positieve invloed op de vraag naar sociaal ondernemerschap. In India is dat niet het geval. Door het kastenstelsel is het niet mogelijk voor bepaalde mensen om een onderneming te starten vanwege hun kaste. Er is wel een positieve trend ontstaan waaruit blijkt dat mensen die in de islam geloven vaker een sociale onderneming starten. In de staat Kerela zijn veel moslims gestart met een sociale onderneming. (Dorin 2003) Ook wereldwijd zijn sociale ondernemers bekend geworden met de religie islam. Bijvoorbeeld Mohammed Yunus die bekend is geworden met zijn sociale onderneming de Grameen Bank.



## **6 Technologie & Innovatie factoren die invloed hebben**

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de mogelijke invloed die technologie & innovatie factoren hebben op de vraag naar sociaal ondernemerschap in India. Deze factoren kunnen zowel positieve als negatieve invloed hebben en kunnen onderling verbanden hebben. Eerst zal er in het kort in algemene zin worden gekeken wat voor effecten deze factoren hebben op sociaal ondernemerschap. Daarna specifiek voor India. Gevolgd met de relatie tussen sociaal ondernemerschap. Er zal een antwoordt worden gegeven op de volgende vraag: Op welke wijze technologie & innovatie factoren mogelijk van invloed zijn op sociaal ondernemerschap in India?

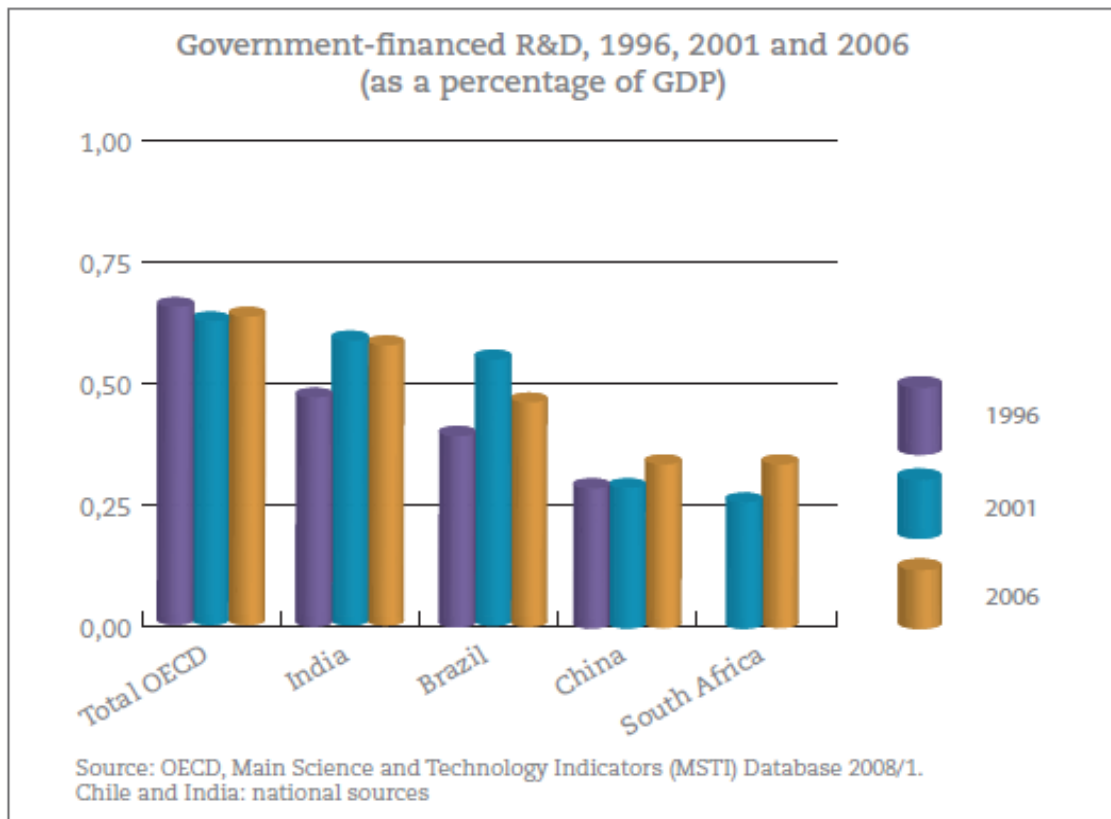
### **Bijdrage in algemene zin**

De stand van de technologie en innovatie is van cruciaal belang voor een sociale ondernemer. Sociale ondernemers proberen maatschappelijke problemen om te lossen op een innovatieve manier. Doordat een land technologische vooruitgang boekt is het ook mogelijk voor een sociale ondernemer om een maatschappelijk probleem op te lossen op een innovatieve manier met behulp van de technologie. Tevens is de stand van technologie en innovatie positief gecorreleerd met de economische groei. Als het economisch goed gaat met een land is er meer mogelijkheid om te investeren in research en development.

### **Specifiek in India**

India loopt op het gebied van informatie technologie vooruit op de rest van de wereld. Een reden hiervoor is dat er hoog opgeleide engels sprekende werknemers zijn. Daarnaast krijgen ze een lager inkomen vergeleken met werknemers uit Amerika en Europa. De hoofdreden voor het succes van informatie technologie in India komt door de deregulering en de lagere barrières voor buitenlandse investeringen sinds de jaren 90. Buitenlandse multinationals stroomden India binnen vanwege de financiële voordelen. Voordelen als goedkope werknemers die hoog opgeleid zijn en het openen van een werelds grootste markten.(OECD 2007) Sinds de jaren 90 is India steeds meer gaan investeren in research en development.(Zie figuur 4) In 1996 werd ongeveer 50% van het

bruto nationaal product geïnvesteerd in research & development. In 2006 werd er ongeveer 60% van het bruto nationaal product geïnvesteerd in research & development. In een tijdsbestek van 10 jaar is India ook 10% meer van het bruto nationaal inkomen gaan investeren in research en development.



Figuur 4 Bron: OECD, Main Science & Technology Indicators (MSTI) Database 2008

De Indiase overheid is sinds 1990 de economische liberalisatie aan het promoten door de barrières van handel en investeringen zoveel mogelijk weg te werken. Dit heeft voor veranderingen in het landschap gezorgd en verbeteringen in de infrastructuur, waardoor India voor het buitenland aantrekkelijker is geworden. Transport, mobiliteit en logistiek worden gezien sleutelfactoren voor de economische groei, economische ontwikkelingen en het creëren van werkgelegenheid.(OECD 2007)

### **De relatie met sociaal ondernemerschap**

Doordat er in India meer wordt geïnvesteerd in research en development is het mogelijk om nieuwe technologische vooruitgang te boeken. Hierdoor worden er meer mogelijkheden geboden om sociale problemen op te lossen. Dit doet de vermoede dat de technologie en innovatie factoren een positief effect hebben op de vraag naar sociaal ondernemerschap. Op de site van Ashoka is duidelijk te zien dat de participatie in sociaal ondernemerschap toeneemt. Tevens gaat het gepaard met economische groei. De economische groei geeft een boost aan de technologische vooruitgang. Voor een sociale ondernemer is het noodzakelijk om de nodige middelen te hebben om zijn of haar ideeën te verwezenlijken.

## **7 Institutionele factoren die invloed hebben**

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de mogelijke invloed die institutionele factoren hebben op de vraag naar sociaal ondernemerschap in India. Deze factoren kunnen zowel positieve als negatieve invloed hebben en kunnen onderling verbanden hebben. Eerst zal er in het kort in algemene zin worden gekeken wat voor effecten deze factoren hebben op sociaal ondernemerschap. Daarna specifiek voor India. Gevolgd met de relatie tussen sociaal ondernemerschap. Er zal een antwoordt worden gegeven op de volgende vraag: Op welke wijze institutionele factoren mogelijk van invloed zijn op sociaal ondernemerschap in India?

### **Bijdrage in algemene zin**

Tot de instituties behoren de familie, educatie, economisch en politieke systeem en wetgeving. Zij omvatten zowel algemene instellingen, zoals de fiscale en onderwijssysteem, specifieke overheidsbeleid en fiscale regelingen, die gericht zijn op de ondersteuning van nieuwe ondernemingen. Instituties en specifieke overheidsmaatregelen kunnen van invloed zijn op de besluitvormingsprocessen van individuen. Op die manier bepalen ze de mate van ondernemerschap en worden beslissingen genomen om een carrière te starten als ondernemer. Aan de vraagzijde kunnen instituties en specifieke overheidsbeleid over de regulering en deregulering van toegang en privatisering of collectivisatie van de vele diensten en voorzieningen de mogelijkheden beïnvloeden om een onderneming te starten. (Wennekers et al. 2002) Bovendien zijn de fiscale prikkels, subsidies, regulering van de arbeidsmarkt en de faillissementsregeling bepalend voor de netto opbrengsten en risico's van de verschillende beroepskeuzes. De afgelopen decennia hebben veranderingen in de instituties geleid tot het creëren van nieuwe kansen op het gebied van ondernemerschap in verschillende landen.

## **Specifiek in India**

Voor de economische groei is het politieke beleid in India mede verantwoordelijk. De politicus Rajiv Gandhi heeft een grote rol gespeeld bij deze economische groei die voor verandering heeft gezorgd. In 1990 kwam hij met een document voor herstructurering van commerciële industrieën en een fiscaal beleid, die tot een opener economie moest leiden. (zie paragraaf 2.1) Voordat dit wetsvoorstel werd ingevoerd, werd de politicus tijdens zijn verkiezingscampagne geëlimineerd. Daarna is dit voorstel geaccepteerd, ondanks alle commotie. De ondernemers als Tata, Birla en Ambani waren niet tevreden met dit wetsvoorstel. Zij hadden liever een protectionistische maatregel dat hun beschermt tegen concurrentie uit het buitenland. Tata en Godrej hebben samenwerking op gezocht met multinationals als Unilever en Proctor & Gamble. Deze samenwerking ging goed, echter waren de Indiase ondernemingen bang of ze na het jaar 2000 nog zouden bestaan. (Dorin, 2003) De ondernemers moesten nog wennen aan het nieuwe economische beleid en de veranderingen die ermee gemoeid waren.

In tabel 1 is te zien met welke barrières ondernemers te maken hebben. India is succesvol geworden om de meeste barrières weg te werken, zodat ondernemers in de markt kunnen toetreden. In de tabel wordt er een totaal beeld van barrières geschetst en ook per staat. De indicatoren verschillen erg veel in de verschillende staten. Dit komt voornamelijk door de verschillende regels in de staten. Merkwaardig is dat Ambani, Godrej en Tata zijn begonnen in de staat Gujarat dat een barrière heeft van 2,11 voor ondernemers. Deze score is relatief hoger dan in de andere staten. Ondanks de barrière hebben deze families een onderneming kunnen starten. De familie Bajaj, Birla, Godrej en Tata hebben later hun hoofdkantoor gevestigd in Mumbai, wat ligt in de staat Maharashtra. Hier is de barrière voor ondernemers 1,14. Daarnaast is te zien dat de administratieve lasten in de meeste staten hoog zijn (voornamelijk Gujarat). Een reden hiervoor is dat er teveel bureaucratie is, waardoor er meer tijd nodig is om een besluit te kunnen doorvoeren. Daarnaast is er ook sprake van corruptie en steekpenningen, die leiden tot een strengere aanpak voor ondernemers. Sommige ondernemers worden hiervan de dupe en kunnen niet direct starten met hun onderneming.

**Table 5. Barriers to Entrepreneurship**

Panel A. National

	India	OECD average	OECD emerging markets	Euro area	Eastern Europe	Latin America	United States
<b>Barriers to entrepreneurship</b>	2.57	1.46	1.89	1.43	1.44	1.94	1.20
Regulatory and administrative opacity	1.55	1.43	1.41	1.31	1.35	1.49	1.28
Licenses and permit system	1.81	2.20	2.00	1.83	2.00	2.00	2.00
Communication and simplification of rules and procedures	0.92	0.49	0.55	0.62	0.54	1.27	0.39
Administrative burdens on start ups	3.82	1.77	2.61	1.89	1.89	2.14	1.02
Administrative burdens for corporations	4.25	1.90	2.82	2.06	1.95	1.85	0.75
Administrative burdens for sole proprietor firms	4.75	1.91	2.73	2.10	1.91	3.17	1.25
Sector-specific administrative burdens	3.25	1.64	2.64	1.69	1.98	1.67	1.03
Barriers to competition	1.18	0.76	0.93	0.56	0.55	1.87	1.50
Legal barriers	0.86	1.41	1.34	1.33	1.35	2.06	1.36
Antitrust exemptions	1.25	0.45	0.71	0.18	0.14	1.16	1.63

Panel B. States

	Andhra Pradesh	Assam	Bihar	Chhattisgarh	Delhi	Goa	Gujarat
<b>Barriers to entrepreneurship</b>	1.37	2.10	2.12	2.84	1.28	0.81	2.11
Regulatory and administrative opacity	0.28	2.49	1.44	3.74	1.24	1.27	1.33
Licenses and permit system	0.00	4.00	0.00	6.00	2.00	2.00	2.00
Communication and simplification of rules and procedures	0.25	0.75	3.00	1.25	0.25	0.50	0.25
Administrative burdens on start ups	2.17	2.26	2.93	2.98	1.38	0.39	3.02
Administrative burdens for corporations	2.83	2.94	3.60	3.55	1.37	0.60	3.78
Administrative burdens for sole proprietor firms	2.61	2.60	3.64	3.72	2.15	0.43	3.72
Sector-specific administrative burdens	1.47	1.51	2.08	2.09	0.83	0.00	2.16

	Haryana	Himachal Pradesh	Jharkhand	Karnataka	Kerala	Madhya Pradesh	Maharashtra
<b>Barriers to entrepreneurship</b>	0.96	1.60	2.25	0.89	1.58	1.94	1.14
Regulatory and administrative opacity	0.14	2.43	3.10	0.23	1.46	1.51	0.43
Licenses and permit system	0.00	4.00	4.00	0.00	2.00	2.00	0.00
Communication and simplification of rules and procedures	0.00	0.75	2.25	0.25	0.75	0.75	0.75
Administrative burdens on start ups	1.42	1.27	2.15	1.22	1.84	2.55	1.60
Administrative burdens for corporations	1.72	1.48	2.30	1.40	2.66	3.08	2.66
Administrative burdens for sole proprietor firms	1.93	1.66	3.00	1.75	1.89	3.24	1.29
Sector-specific administrative burdens	0.87	0.71	1.43	0.71	1.17	1.77	0.98

	Orissa	Punjab	Rajasthan	Tamil Nadu	Uttar Pradesh	Uttaranchal	West Bengal
<b>Barriers to entrepreneurship</b>	1.74	1.01	2.30	1.23	1.79	1.42	2.58
Regulatory and administrative opacity	0.42	0.34	2.13	1.23	0.53	0.48	3.62
Licenses and permit system	0.00	0.00	2.00	2.00	0.00	0.00	6.00
Communication and simplification of rules and procedures	0.50	0.50	2.25	0.25	0.75	0.75	1.00
Administrative burdens on start ups	2.84	1.40	2.87	1.28	2.88	2.15	2.53
Administrative burdens for corporations	3.82	1.74	3.60	1.42	3.58	2.99	2.87
Administrative burdens for sole proprietor firms	3.24	1.82	3.46	1.82	3.59	2.36	3.33
Sector-specific administrative burdens	2.02	0.85	2.02	0.74	2.05	1.44	1.73

Tabel 1 Bron: OECD 2007

### **De relatie met sociaal ondernemerschap**

De Indiase overheid heeft door de veranderingen in het beleid ervoor gezorgd dat India een opener economie is geworden. Daarnaast zijn de barrières voor een startende onderneming voor een groot deel weggewerkt. Het is de taak van de overheid om de marktwerking in goede banen te leiden. Door de regulering en deregulering van toegang en privatisering probeert de overheid individuen te beïnvloeden om een onderneming of sociale onderneming te starten. Hierbij spelen de fiscale prikkels, subsidies en regulering van de arbeidsmarkt een grote rol. Dit suggereert dat er een positieve relatie bestaat tussen instituties en de vraag naar sociaal ondernemerschap. Tevens is ook een vermoedelijk positief verband tussen institutionele en economische factoren. Door het beleid van Rajiv Gandhi is verdere economische groei mogelijk geworden en kon India concurreren op de internationale markt.

## **Hoofdstuk 8      Foreign Direct Investment**

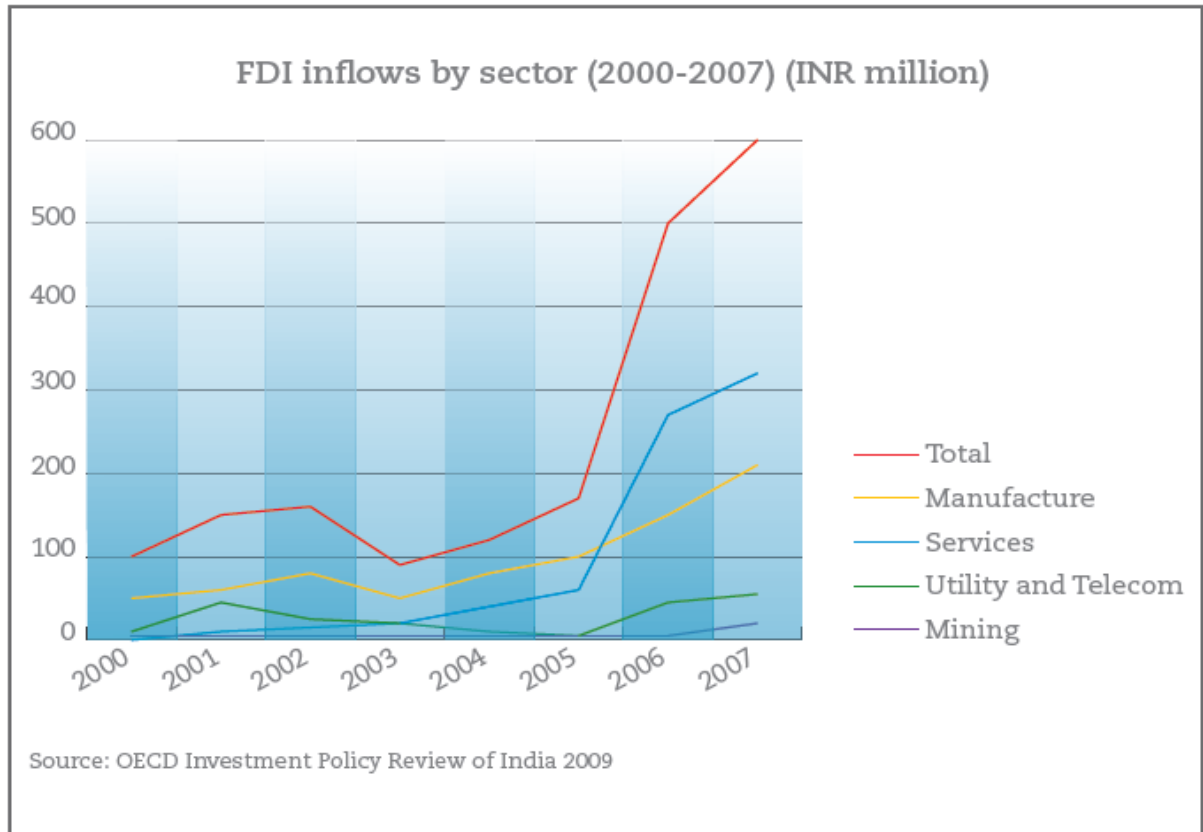
In dit hoofdstuk wordt er gekeken naar de foreign direct investment in India. Dit is een belangrijke deel aspect van de economische factor. Er wordt gekeken of dit de economische groei bevordert en wat voor belemmeringen ze ondergaan.

### **8.1      De bijdrage voor economische groei**

Het investeringsbeleid is een cruciale component voor de economische groei. In de recente jaren is India een grote speler geworden in de wereldeconomie met hoge economische groeicijfers en een grote bestemming voor FDI en een bron van FDI. Foreign Direct Investment zijn buitenlandse investeringen die gemaakt zijn door internationale ondernemingen. De internationale onderneming brengt een grote FDI instroom met zich mee. Redenen voor een FDI zijn: 1 De internationale ondernemingen willen zich vestigen op de binnenlandse markt om daar een grote plaats in te nemen. 2 Gebruik maken van de comparatieve voordelen. Hierbij valt te denken aan de lage loonkosten van de werknemers. 3 Het opzetten van een internationaal netwerk.

De eerste OECD investeringsbeleid in India toont een vooruitgang in het succesvolle beleid waarbij investeringen worden aangemoedigd dat resulteert in de groeiende instroom van FDI en economische groei. Dit beleid focust zich op vooruitgang van 3 belangrijke gebieden. Allereerst is het raamwerk van belang. India heeft grote stappen gemaakt om het investeringsbeleid te verbeteren. Een opener economisch beleid vervangt het protectionistische beleid. De beperkingen voor de FDI zijn hierdoor weggevallen. Ten tweede is er sprake van de vermindering van publieke bezittingen van industrieën die veranderen in private bedrijven ook de FDI. Ten derde zorgen de economische zones voor investeringsliberalisatie. De buitenlandse bedrijven worden tegen dezelfde tarief als de binnenlandse bedrijven belast en dubbele belastingen worden door het nieuwe beleid voorkomen. (OECD 2009) Hieronder wordt in figuur 5 weergegeven dat sinds 2004 het FDI in termen van IND Million in India sterk is toegenomen, mede door de beleidsveranderingen.





Figuur 5 Bron: OECD Investment Policy Review of India 2009

Opvallend in figuur 5 is dat de FDI instroom van services vanaf 2005 sterk is toegenomen. Hierbij valt te denken aan de call centers en andere services waarbij dienst verleend wordt. De sector service heeft er eigenlijk voor gezorgd dat de totale waarde van de FDI instroom sterk is toegenomen. Dit is te zijn aan dezelfde hellingen die beide lijnen in de grafiek hebben. In de laatste jaren hebben alle sectoren in de grafiek een stijging gezien van de FDI instroom.

Ondanks de verbeteringen in het beleid en de toegenomen FDI is het beleid dat India heeft voor de FDI belemmerend in vergelijking met andere landen.(OECD 2008) De mindere mate van beperkingen voor FDI in het bankwezen, verzekeringen en retail handel kunnen leiden tot een verbetering van de inkomens. Als de FDI in het retail handel worden toegelaten kan dat leiden tot modernisering van de handelsketen en een vermindering van het verrotte voedsel dat op de markt komt. Dit kan het inkomen van de landbouw sector verbeteren.

### **De relatie met sociaal ondernemerschap**

De FDI's hebben geleid tot economische groei in India. Doordat buitenlandse bedrijven zich hebben gevestigd in India is de concurrentie toegenomen, waardoor het moeilijk is voor Indiase ondernemingen om te concurreren. Dit suggereert dat er een negatief verband is tussen FDI's en ondernemerschap. Het zou ook mogelijk zijn dat er een negatief verband is tussen FDI's en sociaal ondernemerschap, want de economische factoren suggereren dat er een negatief verband is met sociaal ondernemerschap. Tevens zou het mogelijk zijn dat de invloed van de FDI op de vraag naar sociaal ondernemerschap een indirecte relatie heeft, die via economische groei gevolgen heeft voor sociaal ondernemerschap. FDI's zijn een onderdeel van de economische factor. Het is wel mogelijk voor sociale ondernemers om een onderneming te starten, omdat er meer middelen zijn die hun kunnen steunen. Sociale ondernemers focussen zich op maatschappelijke kwesties.

## Hoofdstuk 9      Conclusie

Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de verschillende hoofdstukken en beantwoordt de volgende deelvragen:

- Wat houdt sociaal ondernemerschap in?
- Welke mogelijke relatie bestaat er tussen de macro factoren en de vraag naar sociaal ondernemerschap?

Aan de hand van deze deelvragen worden vervolgens antwoorden gegeven op de hoofdvragen:

- Welke macro factoren zijn van invloed op de vraag naar sociaal ondernemerschap?
- Hoe verandert dit de toekomst van India?

In de jaren 80 waren er grote leiders als Jamsetji Jejeebhoy, Jamsetji Tata en Premchand Roychand. Tijdens de industrialisatie waren zij zowel ondernemers als ondernemers in sociale activiteiten. Ze deden aan filantropie en liefdadigheid. Daarnaast zijn de families Tata, Birla, Bajaj, Godrej en Ambani bekend die voor 4 generaties lang voor veranderingen hebben gezorgd. In de jaren 80 waren er ook instituties als Birla Institute of Technology & Science (BITS) en Tata Institute of Fundamental Research (TIFR) die een grote bijdrage hebben geleverd aan de creatie van human resources en technologische capaciteit. De ondernemers die een sociaal doel hadden met hun activiteiten hebben instituties en fundamenteen achtergelaten voor de toekomstige generaties. De fundamenteen hebben als doel het stimuleren van liefdadigheidsinstellingen en filantropische doeleinden, wat later voor de ontwikkelingen in de maatschappij en welzijn van de mens ten goede zal komen. Deze veranderingen en verbeteringen werden voortgezet in de jaren 90.

In deze scriptie staat de definitie van Ashoka en de innovation school of thought centraal. Sociale ondernemers zijn individuen met innovatieve oplossingen voor de meest urgente maatschappelijke problemen waarmee de samenleving te maken heeft. Sociale ondernemers zijn ambitieus en persistent bij het aanpakken van grote maatschappelijke

vraagstukken en bieden nieuwe ideeën, die op grote schaal voor veranderingen zorgen. Volgens Ashoka hebben sociale ondernemers dezelfde kwaliteiten als een commerciële ondernemer: visie, creativiteit, pragmatisme, innovatie en determinatie.

De economische factoren hebben geleid tot een opener economie, dat heeft gezorgd voor internationalisatie. Als een land economische groei doormaakt dan zal naar verwachting de vraag naar sociale ondernemers dalen en als het slecht gaat met de economie van een land dan zal naar verwachting de vraag naar sociale ondernemers stijgen. Dit suggereert dat de economische factoren een negatieve relatie hebben met de vraag naar sociaal ondernemerschap. Hoewel er op de site van Ashoka te zien is dat het aantal sociale ondernemers in India de afgelopen jaren aan het toenemen is, is het moeilijk om hiervoor een verklaring te geven. Er zijn geen cijfers bekend.

De sociale factoren geven deels aan in hoeverre een land maatschappelijke problemen heeft, die opgelost moeten worden. Hierbij valt te denken aan educatie, werkgelegenheid, gezondheidszorg en demografische gegevens van de bevolking. De sociale factoren hebben ertoe geleid dat een overgrote deel van de bevolking uit de armoede is geraakt. De levensstandaarden van de bevolking is verbeterd. In India is de leeftijdsverwachting hoger geworden door een betere gezondheidszorg. Door de komst van sociale ondernemers zijn maatschappelijke problemen opgelost. Hierbij valt te denken aan de educatie systeem, werkgelegenheid, gezondheidszorg en schoon drinkwater. Deze sociale ondernemers proberen op een innovatieve manier problemen uit de samenleving op te lossen. Dit suggereert dat de vraag naar sociaal ondernemerschap mogelijk afneemt. De sociale factoren kunnen naar verwachting een negatieve relatie hebben met de vraag naar sociaal ondernemerschap. Het kan ook mogelijk zijn dat er een verschuiving plaatsvindt naar specifieke behoeften van de bevolking. Doordat een overgrote deel van de bevolking uit de armoede is geraakt en voldoende worden voorzien in de basis behoeften kunnen er nieuwe behoeften ontstaan.

Door de grote diversiteit van religies in India heeft de culturele factor enigszins invloed. Op de site van Ashoka is duidelijk te zien dat de participatie in sociaal ondernemerschap toeneemt. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn de diversiteit van de religies en verdeeldheid van de bevolkingsgroepen. Dit wekt het vermoeden dat de

culturele factoren een positieve invloed hebben op de vraag naar sociaal ondernemerschap. Weliswaar zijn er belemmeringen door het bestaan van het kastenstelsel, waardoor het niet mogelijk is voor bepaalde mensen om een onderneming te starten vanwege hun kaste. Dit geldt alleen in de dorpen, in de steden hebben mensen niet of nauwelijks last van het kastenstelsel. Als we bijvoorbeeld kijken naar de religie islam dan zien we dat er meer mensen sociaal ondernemers worden. Een van de vijf zuilen van de islam zegt dat rijkdom in het voordeel van de gehele maatschappij moet zijn door solidariteit. Geloof beoefenaars van deze religie moeten denken in het belang van hun medemens.

De technologie en innovatie factoren hebben ertoe geleid dat er een betere infrastructuur is, waardoor transport logistiek en mobiliteit vooruit is gegaan. Tevens wordt er in India steeds meer geïnvesteerd in research en development. Doordat een land technologische vooruitgang boekt is het ook mogelijk voor een sociale ondernemer om een maatschappelijk probleem op te lossen op een innovatieve manier met behulp van de technologie. Dit doet de vermoede dat de technologie en innovatie factoren een positief effect hebben op de vraag naar sociaal ondernemerschap. Daarnaast gaat economische groei gepaard met technologische vooruitgang.

De institutionele factoren hebben voor de nodige mogelijke veranderingen gezorgd. Door de regulering en deregulering van toegang en privatisering probeert de overheid individuen te beïnvloeden om een onderneming of sociale onderneming te starten. Hierbij spelen de fiscale prikkels, subsidies en regulering van de arbeidsmarkt een grote rol. Dit suggereert dat er een positieve relatie bestaat tussen instituties en de vraag naar sociaal ondernemerschap. Tevens is er vermoedelijk een positief verband tussen institutionele en economische factoren. De Indiase overheid heeft door de veranderingen in het beleid ervoor gezorgd dat India een opener economie is geworden. Door het beleid van Rajiv Gandhi is verdere economische groei mogelijk geworden en kon India concurreren op de internationale markt. Daarnaast heeft India geprobeerd om een aantal barrières te verminderen, zodat een onderneming sneller gestart kan worden. De afgelopen decennia hebben veranderingen in de instituties geleid tot het creëren van nieuwe kansen op het gebied van ondernemerschap in verschillende landen.

Foreign Direct Investment zijn buitenlandse investeringen die gemaakt zijn door internationale ondernemingen. De internationale onderneming brengt een grote FDI instroom met zich mee. Redenen voor een FDI zijn: 1 De internationale ondernemingen willen zich vestigen op de binnenlandse markt om daar een grote plaats in te nemen. 2 Gebruik maken van de comparatieve voordelen. Hierbij valt te denken aan de lage loonkosten van de werknemers. 3 Het opzetten van een internationaal netwerk. Doordat er minder belemmeringen waren is India gaan concurreren met de buitenwereld en is aantrekkelijker geworden voor buitenlandse investeringen. Het aantal FDI's in India is sterk toegenomen. Doordat buitenlandse bedrijven zich hebben gevestigd in India is de concurrentie toegenomen, waardoor het moeilijk is voor Indiase ondernemingen om te concurreren. Dit suggereert dat er een negatief verband is tussen FDI's en ondernemerschap. Het zou ook mogelijk zijn dat er een negatief verband is tussen FDI's en sociaal ondernemerschap, want de economische factoren suggereren dat er een negatief verband is met sociaal ondernemerschap.

De toekomst van India is drastisch aan het veranderen in positieve zin. In de komende jaren zal India zich kunnen ontpoppen tot een wereld macht. De afgelopen jaren heeft India forse economische groei doorgemaakt en is dit aan het voortzetten. Deze economische groei heeft ertoe geleid dat India zich kon focussen op de sociale problemen, die opgelost moesten worden. Doordat er meer geld het land binnenstroomde was er ook meer oog voor het creëren van werkgelegenheid, het bieden van onderwijs en vooruitgang in de gezondheidszorg. (Zie hoofdstuk 4) Op deze punten is India vooruit gegaan, waardoor India als land gezonder is geworden en op de wereldmarkt actiever is geworden. Daarnaast is het aantal mensen dat in armoede leeft sterk gedaald. Tevens hebben de behandelde macro factoren als sociaal, cultureel, technologie & innovatie en institutioneel een positieve invloed op de vraag naar sociaal ondernemerschap. Ondanks het feit dat de economische factoren een negatief verband opwekken met sociaal ondernemerschap, heeft het toch geleid tot de noodzaak aan veranderingen van sociale, technologische en innovatie factoren, die invloed had op de vraag naar sociaal ondernemerschap. De verschillende veranderingen die India ondergaan heeft, zal leiden tot een betere toekomst.

## Literatuurlijst

Alvord, S. H., Brown L. D. and Letts, C. W. (2002), Social Entrepreneurship and Social Transformation: An Exploratory Study, *the Hauser Center for Nonprofit Organizations and The Kennedy School of Government Harvard University*

Alvord, S. H., Brown, D.L. en Letts, C.W. (2004), Social Entrepreneurship and Societal Transformation: An Exploratory Study, *Journal of Applied Behavioral Science*, 40, 260-282.

Ashoka, [www.ashoka.org](http://www.ashoka.org)

Bornstein, D (2007), *Hoe verander je de wereld, Sociaal ondernemers en de kracht van nieuwe Ideeën*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.

Brimmer, A. F. (1955), The Setting of Entrepreneurship in India, *The Quarterly Journal of Economics*, Vol. 69, No. 4, pp. 553-576 Published by: *The MIT Press*

Chand, V. S. (2009), Beyond Nongovernmental Development Action into Social Entrepreneurship, *Journal of Entrepreneurship*

Conway, P en Herd, R (2008), Improving Product Market Regulation in India: An International and Cross-State Comparison, *OECD 2008*

Dees, J. G. (1998), The Meaning of Social Entrepreneurship, Duke University (2007).

Dees, J. G. (2003), Social Entrepreneurship is About Innovation and Impact, not Income, *The Skoll Foundation's Social Edge*, Duke University (2007).

Dees, J.G. (2007), Taking Social Entrepreneurship Seriously, *Transaction Social Science and Modern Society*, 44, (3), 24-31.

Dees, J. G. en Fulton, K (2006), *The Past, Present and Future of Social Entrepreneurship*, A Conversation with Greg Dees, Duke University (2007).

Deolankar, V. (1996), *Indian Entrepreneurship and Industries: Challenges Ahead*, New Delhi, Published by Ajay Verma

Dorin, B. (2003), *The Indian Entrepreneur: A Sociological Profile of Businessmen and their Practices*, New Delhi, Published by Ajay Kumar Jain

Dougherty, S, Herd, R, Chalaux, T en Erumban, A (2008), *India's Growth Pattern and Obstacles to Higher Growth*, *OECD 2008*

Drayton, B. (2006), *Everyone a Changemaker Social Entrepreneurship's Ultimate Goal*, *Published by MIT Press with Harvard University and George Mason University*.

Hartigan, P. en Billimoria, J. (2005), *Social Entrepreneurship: an overview*, *Alliance Magazine Article*. Allavida (2007), (<http://www.allavida.org/alliance/mar05f.html>), 14 mei.

Hoogendoorn, B Pennings, E en Thurik, R, (2009), *What Do We Know about Social Entrepreneurship? An Analysis of Emperical Research*

Inman, R.P. (1985), *Managing the Service Economy*, Cambridge: Cambridge University Press

Javillonar, G. V. and Peters, G. R. (1973), *Sociological and Social Psychological Aspects of Indian Entrepreneurship*, *The British Journal of Sociology*, Vol. 24, No. 3, pp. 314-328  
*Published by: Blackwell Publishing on behalf of The London School of Economics and Political*

Mair, J. en Marti, I. (2006), *Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction and delight*, *Journal of World business*, 41, 36-44.



Mair, J. and Marti, I. (2006), Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight, *IESE Business School, University of Navarra, Av. Pearson 21, 08034 Barcelona, Spain*

Martin, R. L. and Osberg, S. (2007), Social Entrepreneurship: The case of definition, *Stanford Social Innovation Review*

Medhora, P. B. (1965), Entrepreneurship in India, *Political Science Quarterly, Vol. 80, No. 4, pp. 558-580 Published by: The Academy of Political Science*

Nafziger, E. W. and Terrell D. (1996), Entrepreneurial Human Capital and the Long-Run Survival of Firms in India, *Kansas State University Manhattan, U.S.A.*

OECD, Economic survey of India, (2007), [www.OECD.org](http://www.OECD.org)

OECD, The OECD's partnership with India, (2008), [www.OECD.org](http://www.OECD.org)

OECD, Launch of India's Investment Policy Review, (2009), [www.OECD.org](http://www.OECD.org)

Sen, P. (2007), Ashoka's big idea: Transforming the World through Social Entrepreneurship, *Futures*, 12 juli, 39, (5), 534-553.

Uddin, S. (1989), Entrepreneurship Development in India, Delhi, Published by K. M. Mittal

Weerawardena, J. en Mort, G.S. (2006), Investigating social entrepreneurship: A Multidimensional Model, *Journal of World Business*, 41, 21-35.

Wennekers, W. Uhlaner, L.M. en Thurik, R (2002), Entrepreneurship and Its Conditions: A Macro Perspective, *International Journal Of Entrepreneurship Education*, 1, 55-68